

REGLOBALIZAREA ORDINII MONDIALE

WORLD ORDER REGLOBALISATION

Colonel (r.) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU*
General de brigadă (r.) prof. univ. dr. Mircea UDRESCU**

Rezumat: Globalizarea este un proces continuu care poate să stagneze, dar nu poate fi oprit. Ea nu trece printr-o perioadă de deglobalizare ci de reglobalizare. Numai că reglobalizarea necesită voință politică de redefinire a cadrului politic internațional și a „binelui“ în relațiile internaționale. Victoria în Războiul Rece a promovat SUA într-o poziție duală: ca putere dominantă, dar nelegitimată să dicteze alinierea lumii la interesele sale viitoare, și ca portdrapel al unei noi doctrine mondiale, de prosperitate, profit și eficacitate, dar lipsită de dreptate socială. Sentimente care au cuprins din ce în ce tot mai multe categorii sociale: sceptici, marxiști, ecologiști, populiști, extremiști, șovini etc., dar și poziții guvernamentale care s-au exprimat ostil în mai toate organismele internaționale care au girat ideea de globalizare: Organizația Mondială a Comerțului, Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional etc. Tendințele de globalizare hegemonică au început să fie diminuate, antiglobalizarea hegemonică fiind însoțită în plan emoțional de antiamericanism, chiar de segmente sociale aparținând țărilor membre NATO. Lumea vorbește tot mai mult de nedreptate socială, de amestec în treburile interne, de amenințarea cu forța, ideea de suveranitate devenind discutabilă chiar de către țări considerate a fi puternice. Reglobalizarea, ca treaptă calitativă nouă a globalizării, necesită o nouă ordine mondială, o ordine a apărării și garantării suveranității și securității naționale. Globalizarea cere o ordine mondială care să accentueze și să diversifice procesele globalizatoare, ceea ce nu se poate realiza prin deglobalizare. Reglobalizarea sugerează continuarea proceselor printr-un management al acestora ce se centrează pe schimbări calitative, menite să susțină progresul general. Cerința

* Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, Secretar Științific al Secției de Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România, membru titular al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (CRIFST) al Academiei Române, esiteanu@yahoo.com.

**Membru titular al Academiei Oamenilor de Științe din România, email: mirceaudrescu@yahoo.com

actuală a ordinii mondiale este reglobalizarea, prin instituirea unui drept internațional clădit pe principii general acceptate care să fie puse în practică.

Cuvinte cheie: globalizare, deglobalizare, reglobalizare, război, suveranitate, drept internațional, pace, ordine mondială.

Abstract: Globalization is a continuous process that can stagnate but cannot be stopped. It is not going through a period of deglobalization but of reglobalization. However, reglobalization requires political will to redefine the international political framework and "good" in international relations. Victory in the Cold War promoted the US to a dual position: as a dominant power, but illegitimate to dictate the alignment of the world to its future interests, and as the standard-bearer of a new world doctrine, of prosperity, profit and efficiency, but lacking in social justice. Feelings that encompassed more and more social categories: skeptics, Marxists, ecologists, populists, extremists, chauvinists, etc., but also government positions that were hostile in most international bodies that rejected the idea of globalization: World Trade Organization, World Bank, International Monetary Fund, etc. Hegemonic globalization tendencies began to be diminished, hegemonic anti-globalization being accompanied emotionally by anti-Americanism, even by social segments belonging to NATO member countries. The world is talking more and more about social injustice, interference in internal affairs, the threat of force, the idea of sovereignty becoming questionable even by countries considered to be strong. Reglobalization, as a new qualitative step of globalization, requires a new world order, an order of defense and guarantee of national sovereignty and security. Globalization demands a world order that accentuates and diversifies the globalizing processes, which cannot be achieved through deglobalization. Reglobalization suggests the continuation of processes through a management of them that focuses on qualitative changes, intended to support general progress. The current requirement of the world order is reglobalization, by establishing an international law built on generally accepted principles to be put into practice.

Keywords: globalization, deglobalization, reglobalization, war, sovereignty, international law, peace, world order.

Pentru a înțelege globalizarea și reglobalizarea este necesar să știm ce gândesc și ce vorbesc președinți de stat, prim-miniștri, politicieni, puternicii oameni de afaceri, bancheri și jurnaliști la întrunirile lor secrete.

Liderii politici și financiari ai lumii se întâlnesc anual în cadrul conclavurilor lor secrete. În anul 1954 cei mai puternici lideri din lume s-au

întâlnit la invitația lui Rockefeller în hotelul Bilderberg din orașul Oosterbeek (Olanda). Ei au analizat viitorul lumii și au hotărât să se întâlnească în fiecare an pentru a dezbate situația mondială și viitorul omenirii. Ei s-au autointitulat Clubul Bilderberg. În cei aproape 60 de ani de întruniri secrete nu s-a admis accesul presei și nu s-au difuzat niciun fel de comunicate cu privire la concluziile dezbaterilor. Ei au declarat că această secretomanie s-a impus pentru ca participanții să poată vorbi liber fără ca discursurile lor să fie date publicității. Discreția aceasta le permite să vorbească nestânjeniți. Totuși, într-o lume liberă, oamenii au dreptul să cunoască ce discută cei mai puternici lideri ai planetei. Nu cumva acest Club este un centru pentru trafic de influență și lobby? Căci la aceste întruniri vin anual președinții Fondului Monetar Internațional (FMI), ai Băncii Mondiale (BM) și cei ai Rezervei Federale a SUA, președinții celor mai puternice corporații de pe mapamond, vicepreședinții SUA, directorii CIA și FBI, secretarii generali ai NATO, senatori americani, membri ai Congresului SUA, prim-miniștrii, reprezentanții principalelor instrumente mass-media din lume etc.

Din nefericire „Clubul Bilderberg și-a depășit începuturile realiste și a devenit un guvern mondial din umbră, care decide în cel mai mare secret la reuniunile anuale felul în care îi vor fi duse la îndeplinire planurile. Membrii săi amenință să ne confişte dreptul de a ne direcționa propriile destine. Iar lucrul acesta devine tot mai ușor, deoarece dezvoltarea tehnologiei telecomunicațiilor, adăugată impactului Internetului și noilor metode de inginerie comportamentală pentru manipularea indivizilor, poate transforma într-o realitate tulburătoare ceea ce, în alte epoci ale istoriei, era doar o suită de intenții rele.”¹

Același autor, în aceeași lucrare constată că „văzută în sine, fiecare măsură nouă poate să pară o distorsionare mărunță, dar o gamă întreagă de schimbări, ce fac parte dintr-un continuum, constituie o mutație către înrobirea totală. De aceea este momentul să privim în culise. Am ajuns la o răspântie, iar drumul pe care-l vom urma mai departe va determina viitorul însuși al omenirii. Dacă sperăm să păstrăm libertățile pentru care au luptat

¹ Daniel Estulin, *Clubul Bilderberg. Conducerea secretă a lumii*, SC LUMINA TIPO, București, 2008, p. 21.

bunicii noștri în al Doilea Război Mondial, trebuie să înțelegem adevăratele obiective și acțiuni ale Clubului Bilderberg și ale organizațiilor similare.”²

Referindu-se la Clubul Bilderberg, în ziarul The Times se scria că aceștia reprezintă „o clică formată din cei mai influenți, mai puternici – economic și politic – și mai bogați oameni din lumea occidentală, care se reunește în secret pentru a plănuși evenimente ce ulterior par a se întâmpla de la sine.”³

Denis Healey, fostul ministru britanic al Apărării Naționale scria: „Evenimentele mondiale nu se petrec în mod accidental. Producerea lor e impulsivă, indiferent dacă e vorba despre chestiuni de ordin național sau comercial, și cele mai multe sunt regizate și controlate de cei care țin băierile pungii (de bani, n.n).”

Lumea are de rezolvat probleme complexe utilizând teoria complexității. În acest context a apărut necesitatea restructurării organizațiilor globale sau a înființării altora care să răspundă cerințelor dezvoltării durabile. Deocamdată sunt cunoscute două orientări: una se referă la evoluția și modernizarea ONU, care să devină un guvern mondial și cealaltă care să fie o guvernare mondială în afara ONU (care este învechit și subiectiv).⁴ Guvernarea e prestația managerială a unui guvern, adică acțiunea de a governa, bine sau prost, iar „conceptul de guvernanță aduce noțiunea de bună guvernare/gestionare a societății și funcției publice, transparența bugetelor și licitațiilor publice, reducerea cheltuielilor militare, respectarea drepturilor omului și protecția mediului înconjurător.”⁵

Guvernarea mondială/planetară se instaurează procesual, continuu și în etape prin norme și instituții planetare. Acest proces s-a declanșat deja prin dezbateri planetare cu privire la toate marile probleme⁶, „prin solidaritate planetară, ajutoare publice, bilaterale și multilaterale, investiții și în general circulația mondială a unor mase colosale de capitaluri; politici

² *Ibidem*, p. 21.

³ *The Times*, Londra, 1977.

⁴ Ștefan Mășu. *Omenirea secolului al XXI-lea și guvernul mondial*, Editura RAO, București, 2011, p. 386.

⁵ *Idem*.

⁶ Anghel Andreescu, Eugen Siteanu, Valentin Dulgheru, „Noua ordine mondială – între concept și aplicare”, *Revista de Științe Militare* nr. 1/2022, p. 65.

planetare devenite „sine qua non” în contextul problematicii și provocărilor cu care se confruntă omenirea”.⁷

1.Reconsiderări istorice. La 6 mai 1992, Gorbaciov a ținut un discurs apreciat de către istorici ca fiind mesajul celui care a făcut posibilă victoria în Războiul Rece, dar fără a declara că URSS se consideră învinsă. El a ținut să sublinieze nu victoria Occidentului, ci desprinderea celor două blocuri politice de cercul vicios în care s-au prins singure țările, ca și victoria judecății sănătoase, a rațiunii, a democrației și valorilor umane comune. Gorbaciov a considerat că ambele mari puteri, SUA și URSS, poartă povara greșelilor majore. El a fost un idealist care a sperat într-un viitor de pace și prosperitate pentru toată lumea, nu prin intermediul forței, ci prin cooperare în cadrul Organizației Națiunilor Unite, devenită mai puternică. Desigur că s-a înșelat amarnic deoarece în realitate nu s-a întâmplat așa, ci exact invers, așa cum rezultă din războiul dintre Rusia și Ucraina, din escaladarea amenințărilor dintre China și SUA, din situația tensionată din Kosovo ș.a.m.d. Gorbaciov credea că națiunile vor alege să acționeze mai puțin egoist și să echilibreze mai just balanța intereselor. Într-o lume mai înțeleaptă, globalizarea putea căpăta noi valențe. Comunitatea internațională a sperat, în mod firesc, că unei epoci a confruntării îi va urma o eră a cooperării, iar sistemul bipolar va fi înlocuit cu unul multipolar.

Conform legităților generale ale dezvoltării sociale, globalizarea reprezintă un proces continuu. Ca urmare, globalizarea actuală nu trece printr-o perioadă de deglobalizare ci, dimpotrivă, de reglobalizare. Dar reglobalizarea necesită voință politică de redefinire a cadrului politic internațional pe bază de principii de drept internațional nou instituite. Totul trebuie să pornească de la redefinirea „binelui” în relațiile internaționale. De aceea considerăm că în procesul de decizie cu privire la măsurile de reglobalizare trebuie atrași și oamenii de știință. Știința și tehnologia reprezintă factori de dinamizare și progres ai globalizării care sunt stăpâniți de oamenii de știință.

O soluție cu caracter global propusă de secretarul general al NATO, Jaap de Hoop Scheffer, este o „strategie a angajării” responsabilă a actorilor

⁷ Ștefan Mășu, *op. cit.*, p. 386.

statali, cu respectarea normelor de drept internațional. O asemenea strategie ar deschide calea către o globalizare multidirecțională și funcțională, cu o mobilitate multipolară integrată. După modelul ordinii de drept naționale, reglobalizarea cere o ordine globală pe baza unei constituții internaționale, unei „Constituții a Națiunilor”, care să garanteze drepturile și obligațiile statelor și să le ofere ceea ce Kant își imagina prin Pacea Eternă (1795). Un exemplu elocvent ar fi Uniunea Europeană care „promovând cooperarea și nu conflictul și stimulând comerțul pe continent, a făcut ca guvernele naționale să fie mai bogate și capabile de a-și îndrepta energiile spre serviciile publice. Statele europene au lăsat la o parte opțiunile referitoare la război, controlul asupra capitalului și tarife, dar ar fi greu să se afirme că în felul acesta au devenit mai slabe. Suveranitatea nu mai reprezintă în primul rând puterea de a exclude, ci acționează peste frontiere prin colaborarea statelor în domeniul guvernării și prin transferul unor puteri, pe calea tratatelor, către organisme internaționale.”⁸

Premierul polonez cere unele reforme pentru combaterea „imperialismului” Uniunii Europene. Primul ministru polonez Mateusz Morawiecki a acuzat Uniunea Europeană de comportament imperialist față de statele membre mai mici din cadrul Uniunii într-un articol publicat pe 10 august 2022 pe site-ul de știri Welt, citat de DPA.

„Practica politică a demonstrat că pozițiile Germaniei și Franței contează mai mult decât toate celelalte”, a declarat Morawiecki pentru media germană, pledând pentru o practică care să se bazeze într-o măsură mai mare pe consens, potrivit Agerpres. „Avem deci de a face cu o democrație formală și o oligarhie de facto în care cei mai puternici dețin puterea”, a spus el, adăugând că imperialismul UE trebuie combătut la fel ca imperialismul rusesc. Premierul Morawiecki, al cărui guvern naționalist dominat de reprezentanții formațiunii Lege și Justiție (PiS, conservator) a intrat în repetate rânduri în conflict cu Bruxellesul îndeosebi în probleme legate de statul de drept, a opinat că invazia Rusiei în Ucraina a pus în lumina reflectoarelor ceea ce el a numit deficiențele Uniunii Europene. În editorialul său, șeful guvernului polonez a cerut „o reformă profundă care să readucă binele comun și egalitatea în prim-planul principiilor uniunii”.

⁸ Paul Hirst, *op. cit.*, pp.114-115.

Politicienii aflați la putere în Polonia au avertizat că Varșovia ar putea riposta în fața UE, dacă țara nu își primește partea din fondurile de recuperare post-pandemie. Birocrații Bruxelles-ului critică recente reforme ale sistemului judiciar din Polonia, care, în opinia lor, nu garantează imparțialitatea și independența sistemului juridic polonez și, prin urmare, încalcă legislația UE⁹.

2. Fundamente politice ale globalizării. Ordinea mondială după anul 1945 a fost o ordine a coexistenței politice a două mari ideologii, capitalistă și comunistă, care au creat instituții internaționale pentru slujirea dezvoltării generale, facilitarea cerințelor de globalizare, dar și asigurării victoriei principiilor generale de organizare socială. Carta ONU, Declarația Adunării Generale a ONU asupra dreptului internațional cu privire la relațiile prietenești și de cooperare dintre state, Actul Final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa (1975), precum și alte numeroase hotărâri ale Adunării Generale ONU au creat infrastructura juridică pe care s-au extins formele de globalizare cerute de legile pieței.

Globalizarea și-a adus contribuția la promovarea următoarelor principii generale: Neintervenția în treburile ce țin de competența națională a unui stat; Reglementarea pașnică a diferendelor internaționale; Renunțarea la forță și la amenințarea cu folosirea forței în relațiile internaționale; Dreptul popoarelor de a-și hotărî singure destinele; Egalitatea în drepturi a statelor; Cultivarea bunei vecinătăți interstatale; Respectarea cu bună credință a obligațiilor asumate; Suveranitatea și independența statelor.

Fiecare stat are drepturi și îndatoriri, potrivit dreptului internațional, ceea ce limitează posibilitatea abuzului de putere, atât pe plan intern, cât și pe plan internațional. Prin Carta ONU, o serie de declarații ale Adunării Generale a ONU au consacrat o serie de drepturi ale statului, astfel: dreptul la existență, dreptul la pace și securitate, dreptul de a-și decide propriile destine, dreptul la autoapărare, dreptul la integritatea și inviolabilitatea teritoriului, dreptul la dezvoltare, dreptul asupra resurselor naturale, dreptul de a face parte din organizații internaționale, dreptul de a încheia tratate,

⁹ „Premierul polonez pledează pentru reforme împotriva „imperialismului” Uniunii Europene”, disponibil la <https://adevarul.ro/stiri-externe/europa/premierul-polonez-pledeaza-pentru-reforme-2193685.html>.

dreptul de a participa la rezolvarea problemelor internaționale, dreptul la cooperare, dreptul la un tratament nediscriminatoriu etc. La rândul lor, îndatoririle fundamentale ale statelor erau în strânsă corelație cu drepturile acestora. Aceasta a fost ordinea politică mondială teoretică, în baza căreia globalizarea de sorginte economică a putut să se nască și să se dezvolte.

3. Antiamericanizare și antiglobalizare. Pe măsura aplicării formulei americane de globalizare, procesele globalizatoare au început să cunoască din ce în ce un mai pronunțat antiamericanism, dar și atitudini antiglobalizare, de condamnare a efectelor economice compromise în plan național, văzute ca și consecințe ale globalizării de tip american. Victoria în Războiul Rece a promovat SUA într-o poziție duală: pe de o parte ca putere dominantă, dar nelegitimată să dicteze alinierea lumii la interesele sale viitoare, și, pe de altă parte, ca portdrapel al unei noi doctrine mondiale, de prosperitate, profit și eficacitate, dar lipsită de dreptate socială. Sentimente care au cuprins sceptici, marxiști, ecologiști, populiști, extremiști, șovini etc., dar și poziții guvernamentale care s-au exprimat ostil în mai toate organismele internaționale care au girat ideea de globalizare. Printre acestea enumerăm: Organizația Mondială a Comerțului, Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional etc. Tendințele de globalizare hegemonică au început să fie diminuate, antiglobalizarea hegemonică fiind însoțită de antiamericanism, chiar de segmente sociale aparținând țărilor membre U.E. și NATO. Se constată astăzi o mare nedreptate socială, un amestec în treburile interne, amenințarea cu forța, încălcarea gravă și repetată a suveranității naționale.

În măsura în care globalizarea hegemonică este condusă nu de piața liberă legitim reglementată, consecințele sunt de-a dreptul dramatice, piața hegemonică devenind deodată avară. Se văd astăzi pasiuni politice violente, chiar acțiuni teroriste, justificate de convingerile că dreptatea este încălcată, că dreptul internațional este nesocotit. Desigur piața hegemonică este profitabilă pentru cel ce domină, dar nemulțumește pe adepți ai democrației de piață, care au fost ignorați la planificarea acesteia și care luptă pentru emancipare politică și economică.

Sentimentele de antiglobalizare hegemonică sunt însoțite de idei acuzatoare față de diverse minorități care au succes economic local. Piețele

concentrează o foarte mare bogăție în mâinile unor întreprinzători de succes, ceea ce generează invidia, nemulțumirea și ura celor săraci, globalizarea fiind acuzată că favorizează pe cei privilegiați, chiar în interiorul unei ordini de drept statale. Când cei privilegiați sunt de altă etnie, totul se poate transforma în combustibil politic cu tentă xenofobă și de acuzare a globalizării prin generalizarea efectelor economice locale nefaste. Nu este de mirare că atacurile la adresa globalizării hegemonice au o motivație culturală atât de puternică, din moment ce globalizarea este sinonimă cu exploatarea celor săraci de către cei bogați. Nu sunt puțini elitiștii unor țări occidentale care văd globalizarea hegemonică ca o recompensă acordată americanilor în schimbul unor aranjamente de securitate, aranjamente ce subminează tradițiile naționale. Mai ales Franța a devenit o voce demnă de luat în seamă împotriva globalizării hegemonice, pe care o consideră ca fiind irelevantă nevoii de respectare a diversității naționale. Ca atare, se atrage atenția asupra confuziei dintre universalitate și occidentalizare forțată, dintre securitatea globală și securitatea hegemonică, confuzie ce face ca și NATO să fie apreciat că se „găsește în moarte clinică“. În timp ce SUA dorește o globalizare hegemonică, susținută de Uniunea Europeană și NATO, Rusia, China, Turcia și alte țări depun eforturi pentru o globalizare centrată pe sprijin internațional. Contrastul dintre SUA și toate celelalte țări este mare, dar acesta este transformat mediatic în acuzații de superficialitate culturală, de rapacitate, de nesocotire a dreptului internațional, de agresiune fățișă. Ostilitatea culturală a unor state importante față de globalizarea hegemonică induce o tendință de renunțare la beneficiile globalizării. Astfel Turcia are o poziție geopolitică duală.

Turcia reprezintă o putere regională și dispune de o putere militară care este luată în seamă de țările vecine din Zona Mării Negre, chiar din Zona Extinsă a Mării Negre. Dualitatea geopolitică a Turciei trebuie analizată din perspectiva ei aflată la confluența dintre Occident și Orient. Ea provine din vechiul Imperiu Otoman, iar tendințele geopolitice ale Turciei își au originile în cultura otomană, în gândirea și cutumele geopolitice ale acestui stat. Dualismul geopolitic al Turciei este atât intern (între tendințele sale moderne și cele conservatoare, adică între democrație și dictatură), cât și extern (între statele aliate și partenerii internaționali ai Turciei).

Ca urmare a nerespectării drepturilor omului și a protestelor masive, precum și a loviturii de stat eșuate, în Turcia a avut loc un referendum care a condus la schimbarea formei de guvernământ de la republică parlamentară la cea prezidențială. Astfel, în Turcia s-a instaurat autoritarismul în locul democrației și tendința antioccidentală actuală. Statele UE au criticat deseori nerespectarea drepturilor omului și democrației în Turcia. Acum Turcia se integrează în două feluri de culturi și sfere de influență pentru a-și lua avantajele din ambele părți. Deci ea se integrează atât în sfera statelor occidentale prin apartenența la NATO, cât și în cea a statelor orientale (Rusia pe de o parte și statele islamice de cealaltă parte). Turcia a aderat la NATO dar a încheiat un Tratat de prietenie cu Federația Rusă (URSS) în 1978. Prin acest Tratat de la Moscova, Turcia s-a îndepărtat de lumea occidentală pe fondul debarcării în Cipru pentru apărarea intereselor comunității turce din insulă. În urma invaziei turcești din Cipru s-a produs o neîncredere a Turciei față de SUA care nu au vrut să se implice în acel conflict. Astfel, s-a reorientat politica turcă către Orient pe baza afinităților culturale și religioase. În acest context Turcia a recunoscut legitimitatea regimului chinez în anul 1971 și a întărit relațiile cu statele islamice din Orientul Mijlociu și Orientul Apropiat. De asemenea, statul turc s-a amestecat activ în soluționarea problemelor geopolitice din Bosnia-Herțegovina, Kosovo, Siria și Irak. În urma disoluției URSS, Turcia a avut relații mai bune cu Federația Rusă. În anul 2022 statul turc a jucat un rol important în soluționarea războiului din Ucraina, fiind un intermediar între Rusia și NATO.

Pentru că globalizarea hegemonică este pusă în discuție, se apreciază că „Argumentul antiglobalizare are o dimensiune imediată mai pragmatică....Multe interese economice naționale puternice, de la minele de cărbune din Germania și până la cultivatorii de orez din Japonia sau la industria oțelului din America ar avea de câștigat – cel puțin pe termen scurt – din renașterea sentimentelor protecționiste.”¹⁰ O opțiune politică amenințătoare, deoarece „Dacă s-ar întâmpla acest lucru, credoul antiglobalizare ar deveni o unealtă puternică pentru mobilizarea unor mase

¹⁰ Zbigniew Brzezinski, *Marea dilemă. A domina sau a conduce*, Editura Scripta, București, 2005, pp. 158-159.

largi. El chiar ar putea oferi platforma ideologică a unei coaliții nu numai de mișcări populare pentru diverse cauze, ci și de state gata să se opună hegemoniei americane. Atunci ideologii politici cei mai fanatici și mai ostili ar putea exploata percepția unilateralismului american, lipsa de interes față de cei mai săraci și mai slabi și arbitrara utilizare a puterii, pentru a transforma America în inamicul global numărul unu.”¹¹ Acest semnal de alarmă îngrijorează deja pe americani, dar nu numai pe ei.

4. Reglobalizare, nu deglobalizare. Încheierea Războiului Rece nu a consacrat globalizarea ci a direcționat procesele globalizatoare spre o globalizare hegemonică, specifică perioadei de confruntare. Practic, globalizarea a stagnat, speranțele națiunilor de a se afirma într-un mediu democratic au fost în bună parte înșelate, s-au înmulțit cazurile de amenințare cu forța și de folosire a forței în relațiile internaționale. Globalizarea a fost deturnată spre a fi considerată un cadru general în folosul unor țări privilegiate. Atenția pentru binele global, speranța de îmbunătățire a condiției umane, consolidarea principiilor de securitate și suveranitate națională etc. au fost abandonate. Urmărirea piețelor deschise și coborârea unilaterală a barierelor din globalizarea hegemonică au indus ideea că globalizarea reprezintă un scop în sine, nu mai reprezintă mirajul îmbunătățirii condițiilor economice și de viață din întreaga lume. În loc să se constituie în motor al globalizării, statele care s-au declarat privilegiate s-au transformat în obstacol important al globalizării. Din moment ce aceste state s-au bucurat și continuă să se bucure de beneficiile globalizării, este moral să devină parte și la depășirea greutăților ce decurg din înțelegerile care au facilitat globalizarea. O economie mondială decadentă încurajează rezistența la globalizare, iar apelarea la bariere comerciale unilaterale nu face decât să crească ostilitatea față de țările hegemonice în întreaga lume.

Considerăm că reglobalizarea este o etapă din evoluția generală a globalizării și cuprinde perioada de trecere de la esența sa economică și tehnologică la o esență politică, a comunității umane bazată pe interese împărtășite. Lumea de după Războiul Rece visează la o ordine mondială legitimată, care să descătușeze procesele globalizării, lipsită de hegemonii

¹¹ *Ibidem, op. cit.* pp. 159-160.

care pun la punct public țări vasale, impun pacea proprie și etichetează pe toți ceilalți în teroriști, antidemocratici, radicali, agresori etc. Lumea se așteaptă de la actualele țări angajate în demersuri hegemonice să devină promotoare ale păcii, securității internaționale și coexistenței pașnice, repere fundamentale în gestionarea tensiunilor internaționale de orice natură.

Problema-cheie a viitorului este legată de momentul în care țările cu înclinația actuală hegemonică vor reveni la implicare în conducerea edificiului mondial, cu o viziune convingătoare asupra unei comunități globale a intereselor împărtășite, ca o condiție fundamentală a stabilității globale. Țările cu apetit hegemonic vor simți nevoia de a transforma demersurile hegemonice actuale în management interstatal pe baza convingerilor împărtășite. O comunitate internațională bazată pe interese împărtășite nu presupune un guvern mondial, nu presupune o națiune a guvernantei globale, ci guvernare comună generată de consens comportamental. O cooperare internațională largă și instituționalizată, ca focar al globalizării, exclude orice bariere comerciale unilaterale, orice distorsionare a predictibilității politice, economice și de orice altă natură. Globalizarea politică, întemeiată pe o constituție a globalizării, are drept ax central armonia generală. Acest proces este acum încetinit, dar el trebuie dezvoltat și încurajat, neapărat instituționalizat, pentru a promova destinul comun al omenirii. Acordurile bilaterale și regionale trebuie să se încadreze într-un cadru general de globalizare, ca o evoluție firească a relațiilor dintre state, în baza unor reguli comportamentale comune. Orice hegemonie egoistă, regională sau cu pretenții globale, hrănește dușmăniile nebănuite. Implicarea țărilor puternice în globalizarea politică a viitorului presupune eforturi comunicaționale de direcționare, care să facă posibilă alăturarea celorlalte națiuni într-o direcție motivată de morala binelui general. Puterea de dragul puterii, amenințările de dragul apărării intereselor hegemonice nu sunt formule de succes pentru viitor, constituie o orbire regretabilă în fața realității, o realitate condamnată de istorie, deoarece presupune aruncarea omenirii într-un haos generator de conflicte, incertitudini și insecuritate.

Reglobalizarea va reprezenta un proces susținut de responsabilitate civică. În primul rând, este necesară recunoașterea globalizării ca cea mai corespunzătoare formă de dezvoltare a comerțului, cerut de competitivitatea economică. Din această perspectivă, se simte nevoia de a se prelua în noua

arhitectură a globalizării tot ceea ce se consideră util din actuala infrastructură globală, tot ce diversifică și accentuează producția și schimbul profitabil de produse și servicii. În al doilea rând, toate țările, indiferent de mărime și putere, trebuie să garanteze politici raționale și transparente de autoapărare și de cultivare a securității asumate. În al treilea rând, țările puternice trebuie să se angajeze cu bună credință în pacificarea regiunilor în care au cultivat stări de violență. Toate țările trebuie să vadă în ordinea mondială constituțională un cadru general de eliminare a pericolelor de rezolvare a diferendelor prin apelarea la forță și dictat. În al patrulea rând, țările trebuie să se angajeze, de asemenea, în direcția creării unei culturi politice interne care să aprecieze interdependența globală și armonia interstatală. Reglobalizarea promite o adevărată competiție olimpică, în care câștigătorii sunt stimulați și apreciați. O competiție în care statele acceptă competitivitatea, fără a mai avea posibilitatea să facă acuzații de nedreptate și sărăcire.

Globalizarea constituțională are drept speranță asumată conlucrarea statelor pe baza unui drept internațional lipsit de ambiguitate. Numai prin colaborare se poate îmbunătăți starea generală de securitate. Securitatea statelor puternice este dependentă de securitatea globală. Este mai înțelept și mai economic să se cultive colaborarea, decât să se facă risipă de resurse pentru a cultiva amenințarea oricui. Costurile amenințării multivectoriale devin din ce în ce mai nesustenabile. Politicile de tipul „divide et impera”, chiar dacă sunt atrăgătoare pe moment pentru unele state, sunt în esență lipsite de viziune. Necesită costuri și au drept consecință marginalizarea. Puterea recunoscută a unor state trebuie să se regăsească în crearea și implementarea politicilor globale. Exercițarea unor influențe decurge din faptul că relațiile interstatale nu presupun egalități perfecte, dar necesită libertatea actelor de voință. Supremația unor state nu presupune neapărat relații de subordonare, ci posibilități de a veghea ca relațiile interstatale să cultive și să respecte principiile generale ale suveranității. Parteneriatele declarate reprezintă dovada depășirii dezacordurilor dar și angajamentul comun de a promova mecanismele de susținere a ordinii mondiale. O reconvenționalitate globală, în care să se prefigureze noi orizonturi, trebuie să constituie obiectivul prioritar al grupului de state puternice, dincolo de interesele lor pe termen scurt. Sub protecția ordinii mondiale specifice

Războiului Rece s-au afirmat națiuni ca Elveția, Singapore, Finlanda, Japonia, Germania, China etc., este de sperat ca o ordine mondială nouă să aducă prosperitatea în și mai multe țări, pe fondul creșterii prosperității generale. Țările puternice trebuie să decidă asupra unei convenții globale, din care să rezulte implicațiile unei noi realități a ordinii mondiale, în care apărarea principiilor de coexistență să devină ordine constituțională. Aceste țări, considerate a fi mai puternice, sunt obligate de legile omeniei să promoveze împreună securitatea internațională, de care depinde atât de mult procesul reglobalizării. O reală alianță transoceanică, bazată pe o perspectivă de securitate comună, trebuie să rezulte într-o înțelegere strategică împărtășită de suveranitate, coexistență și colaborare. Acest lucru necesită un dialog extins și serios, nicidecum incriminări reciproce și acțiuni sfidătoare. Țările puternice împreună au multe de arătat lumii, dar vor putea să fie urmate cu încredere numai dacă vor avea o viziune comună a securității și suveranității naționale. Țările puternice dispun de suficiente forțe militare, ca și de resurse economice și financiare, dar sunt deficitare la propriile capacități de a depăși interese înguste. În loc să se amplifice provocări diversificate la adresa securității internaționale, de care țările puternice nu sunt străine, este necesară o sursă de inspirație din care să se edifice încrederea tuturor statelor în ordinea mondială centrată pe securitate și suveranitate.

Transformarea NATO într-un organism al apărării securității și suveranității mondiale, din care să facă parte și Rusia, și China, și alte țări interesate, ar face ca Rusia să nu se mai simtă amenințată, ca China să acționeze politic în direcția capitalismului de stat, ca statele occidentale să se preocupe de extinderea pieței libere reglementate, iar toate statele să se înscrie pe calea competitivității economice, științifice și de ridicare generală a nivelului de trai al cetățenilor, deveniți dintr-odată cetățeni ai lumii. Împreună America, Europa, Asia și celelalte regiuni geografice ar fi în măsură să reducă cheltuielile militare și să le dirijeze spre cercetare fundamentală și tehnologică, ar împrăștia norii amenințători ai confruntării și războiului, ar aduce încredere în spațiul euro-asiatic, ar pacifica Orientul Apropiat, ar promova libertatea de mișcare a capitalurilor, mărfurilor și forței de muncă, ar lărgi libertățile individuale, ar stimula colaborarea și competitivitatea de piață etc.

Occidentul, în frunte cu SUA, a militat pentru democrație și libertățile omului. Această nouă religie a umanității a făcut posibil sfârșitul Războiului Rece. Aceste obiective sunt nobile și practice, atâta vreme cât se renunță la exportul condiționat de democrație și libertăți. Țările puternice, dar mai ales Occidentul, trebuie să conștientizeze faptul că democrația și drepturile cetățenești sunt elemente culturale și de civilizație regională, care necesită, mai mult decât orice, o pace mondială. Democrația și libertățile exportate de URSS și SUA în Afganistan nu au avut rezultatul așteptat de exportatori. Democrația și libertățile susținute de Occident în Orientul Apropiat și în Nordul Africii se pare că au făcut un deserviciu ideilor de democrație și libertăți cetățenești și au compromis și speranțele de securitate și ordine mondială ale oamenilor. Ca după Revoluția Franceză, prea multe exporturi de democrație, prea multe sprijiniri neinteresate a libertăților umane s-au transformat în acțiuni tragice din moment ce ele au devenit forme de manifestare a fanatismelor de orice natură. Suferințele declanșate în urma intervențiilor de susținere a libertăților cerute de diferite grupuri sociale s-au transformat în elemente de negare a însăși noțiunilor de libertate, democrație și prosperitate, s-au transformat în obstacole de netrecut ale proceselor de globalizare. SUA, Europa, Rusia, China etc. nu trebuie să se angajeze unilateral în promovarea stabilității prin promovarea intereselor proprii, ci ar trebui să apere un cadru de coexistență, de pace și prosperitate, de ele construit. Crearea unui echilibru al încrederii atrage după sine structuri de securitate multilaterale. A crea democrații și libertăți regionale, susținute de puteri regionale, nu face decât să aducă omenirea în pragul unor confruntări devastatoare, asemănătoare celor două conflagrații mondiale. Țările puternice trebuie să conștientizeze realitatea că nu pot impune de la sine putere o ordine mondială dictată unilateral. Seducția democrației și libertăților nu mai are deja numai culoarea țărilor exportatoare. Este nevoie să se definească de bună credință democrația, libertățile și dezvoltarea pieții în interes comun, iar acest interes să fie crez politic al țărilor considerate puternice.

Globalizarea ar putea să devină o forță a progresului general dacă statele ar avea garanția ordinii interne și suveranitatea opțiunilor externe, fără teama amenințărilor hegemonice. Referitor la astfel de amenințări în UE, premierul polonez a făcut unele critici acide.

Reglobalizarea reprezintă o treaptă calitativă nouă a globalizării care necesită o nouă ordine mondială, o ordine a apărării și garantării suveranității și securității naționale, care să accentueze și să diversifice procesele globalizatoare, ceea ce nu se poate realiza prin deglobalizare. Deglobalizarea sugerează (social și politic) o împotmolire și stagnare, iar reglobalizarea sugerează continuarea proceselor printr-un management al acestora ce se focalizează pe schimbări calitative, pentru susținerea progresului general.

BIBLIOGRAFIE

- ANDREESCU A., SITEANU E., DULGHERU V., „Noua ordine mondială – între concept și aplicare”, *Revista de Științe Militare*, nr.1/2022.
- BAUMAN Z., *Globalizarea și efectele ei sociale*, Editura Antet, București, 1999.
- BONIFACE P., *Relațiile Este-Vest. 1945-1991*, Editura Institutului European, Iași, 1998.
- BRZEZINSKI Z., *Marea dilemă. A domina sau a conduce*, Editura Scripta, București, 2005.
- COHEN D., *Nos temps modernes*, Flammarion, Paris, 1999.
- COOPER R., Order, „Force and Law în the New Era”, disponibil la www.crimesofwar.org.
- CORTEN O., „La securite collective, un reve contrarie”, *Le Monde Diplomatique*, septembrie 2005.
- DEARLOVE D., CRAINER S., *Guru în business*, Editura Meteor Business, București, 2008.
- DEHERA G., *Învingători și învinși în globalizare*, Editura Historia, București, 2007.
- ESTULIN D., *Clubul Bilderberg. Conducerea secretă a lumii*, SC LUMINA TIPO, București, 2008.
- FUKUYAMA F., *The Trouble With Names*, Foreign Policy, summer 2000.
- HIRST P., *Război și putere în secolul XXI*, Editura Antet, București, 2001.

- KENIKI O., *Bordeless World: Power and Strategy in the Interlinked Economy*, Harper Business, New York, 1990.
- KOFI A., „Towards a Culture of Peace“, disponibil la <http://www.unesco.org/opi2/lettres>.
- KOFI A., „Secretary-General Salutes International Workshop on Human Security in Mongolia“, Two-Day session in Ulaanbaatar, May 8-10, 2000, Press Release SG/SM/7382.
- KOTLER P., *Managementul marketingului*, Editura Teora, București, 1997
- LEVITT T., „The globalization of markets“, *Harward Business Review*, May-June, 1983.
- MAZILU D., *Diplomația. Drept diplomatic și consular*, Editura Lumina Lex, București, 2003.
- MÂȘU Ș., *Omenirea secolului al XXI-lea și guvernul mondial*, Editura RAO, București, 2011.
- SAGASTI F.R., ALCALDE G., *Development Cooperation in a Fractured Global Order. An Arduous Transition*, International Development Research Centre, 1999.
- SORELL M., *Branding the New Era*, *Foreign Policy*, summer 2000.
- TALBOT K., „Baking Up Globalization with Military Might“, *New York Times*, 28 Martie 1999.

